

MEDIA DIMENSIONS OF SOCIAL AND POLITICAL DISCOURSE

Павло Богуцький, к. ю. н.

Науково-дослідний інститут інформатики і права Національної академії правових наук України

ОБ'ЄКТИ ПРАВОВИХ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Pavlo Bohutsky, PhD in Law

Scientific Research Institute of Informatics and Law of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine

OBJECTS OF LEGAL STRATEGIC COMMUNICATIONS OF NATIONAL SECURITY

The article deals with objects of national security law in legal strategic communications of national security, which are the national interest. National interests are protected by law generalized aspirations, needs of the individual, society, the state, which implementation is necessary and sufficient for the security of life and well-being, human beings, sustainable democratic development of the state and society. National interests are interests protected by law. Priority, the most important national interests, as objects of legal strategic communications of national security, have been identified. The issues of the interdependence of national interests, national values in the formation of objects of legal strategic communications of national security, their influence on legal communications in society and interaction within the international legal system are revealed.

Keywords: national security law, objects of legal strategic communications of national security, national interests, national values.

Постановка проблеми. У юриспруденції парадигма об'єктів права поєднується з парадигмою об'єктів правовідносин, тобто урегульованих правом суспільних відносин або ж соціальних комунікацій, які під дією права набули ознак правових відносин (правових комунікацій). Правовідносини або ж правові комунікації виникають з приводу певних об'єктів, водночас право, маючи складну формулу свого існування, у функціональному значенні не мислиться без об'єктивації у відповідних нормах і приписах. Правові комунікації національної безпеки є стратегічними комунікаціями, а тому важливим є встановлення об'єктів правових стратегічних комунікацій національної безпеки, якими необхідно розглядати національні інтереси.

Метою статті є визначення і характеристика об'єктів правових стратегічних комунікацій національної безпеки, обґрунтування парадигми національних інтересів як об'єктів правових стратегічних комунікацій національної безпеки.

Стан дослідження проблеми засвідчує відсутність ґрунтовних наукових розробок проблеми об'єктів правових стратегічних комунікацій національної безпеки, проте питання, що відносяться до предмета дослідження, знайшли відображення у наукових публікаціях В.П.Горбуліна, Г.П.Ситника, О.Г.Данільяна, О.П.Дзьобаня, Н.Р.Нижник, Г.В.Новицького, П.П.Гай-Нижника, Л.В.Чупрія, В.О.Ліпкана інших науковців, якими зосереджено увагу на характеристиці національних інтересів у сфері національної безпеки.

Виклад основних положень. Правові стратегічні комунікації у сфері національної безпеки, що існують у межах держав та правові стратегічні комунікації, що стосуються забезпечення національної безпеки, але виникають та існують у межах системи колективної міжнародної безпеки, у своїй основі мають цінності, які узгоджуються з національними інтересами, визначають необхідну взаємодію, досягають стану рівноваги у діяльній поведінці суб'єктів.

Об'єктами права у сфері національної безпеки є важливі для людини, для колективних суб'єктів, для держави, а також для суспільства загалом соціальні явища, цінності та інтереси,

які дозволяють досягти безпекового стану життєдіяльності людини, існування і розвитку суспільства, держави.

Об'єктивація права національної безпеки, тобто визначення і закріплення у нормах права об'єктів, важливих для кожного учасника правових комунікацій у сфері національної безпеки, полягає у визначенні та охороні національних інтересів. Саме тому ми зосереджуємося на проблемі співвідношення права та інтересу, оскільки закономірності такого співвідношення розкривають найбільш значущі ознаки не лише об'єктів права національної безпеки, але й об'єктів тих чи інших правових стратегічних комунікацій у сфері національної безпеки.

Інтереси належать до соціальних основ права і у цьому сенсі є передвісниками права. Інтереси вказують на цінності, які потребують загального визнання і охорони за допомогою соціальних регуляторів, де першість віддається праву. Право засновується на інтересах, цінностях, які унормовуються з тим, щоб набути обов'язкового характеру. Практично у кожній нормі права, у кожному правилі поведінки, які прийняті, легітимізовані у суспільстві, міститься певний інтерес. Водночас не існує загальної закономірності щодо перетворення інтересів у нормативні приписи права. Не усі інтереси, а лише ті, що мають спільне, загальне значення, що розраховані на соціальне визнання можуть трансформуватися у норми права, у відповідні правила поведінки. Проблема взаємозалежності інтересів і права успішно вирішується юриспруденцією інтересів, основоположником якої є видатний німецький учений Рудольф фон Єринг. Науковий спадок Р. Єринга вже у 20-му столітті дозволив розглянути та розгорнути теорію інтересів у праві представникам соціологічної юриспруденції. У наукових працях, зокрема Роско Паунда, обґрунтовано причину виникнення та існування права як результату реалізації публічних та індивідуальних інтересів. Публічними інтересами розглядаються соціальні інтереси, які спонукають до права з метою досягнення безпеки. Індивідуальні інтереси постають виразником індивідуальних прагнень матеріального і нематеріального характеру, які заслуговують правового оформлення лише з огляду на їхню поширеність, повторюваність, взаємопроникнення до різних сфер матеріального і нематеріального походження. І в тому, і в іншому випадках право виконує важливу роль соціального контролю, стає інструментом досягнення визначених через ті чи інші інтереси цілей, серед яких безпека і ефективність реалізації потреб людини стають головними¹. Відтак у соціологічній юриспруденції не випадковим є застосування інструментального підходу, адже за умов визначення та реалізації публічних, індивідуальних інтересів право постає незамінним інструментом вирішення не лише індивідуальних, але і найбільш важливих соціальних питань, серед яких забезпечення безпеки виявляється пріоритетним. Важливо, що таке доктринальне розуміння дає широкі можливості для дослідження правових стратегічних комунікацій у сфері національної безпеки, дозволяє розглянути проблему об'єктів правових комунікацій на різних рівнях та у різних галузях цієї соціального значення сфери. У цьому контексті неможливо залишити поза увагою інший аспект досліджуваної проблеми – визначення у праві того вектора соціальних та індивідуальних інтересів, який безумовно вказує на послідовність рефлексії інтересів, заснованих на тих чи інших цінностях, визначення власне, мети, яка має загальне і однакове значення для усіх соціальних акторів, та визначення шляхів досягнення цієї мети. Адже встановлена під впливом загальних та індивідуальних інтересів і цінностей мета стає одним із соціальних виразників права. У такий спосіб відбувається складний процес юридизації об'єктів – право обирає і отримує ті об'єкти, які потребують його присутності, його дії, та, які трансформуються у правові комунікації, стають об'єктами правового спілкування, правових комунікацій (правовідносин). Отже, синергія правової реальності поряд із системною дією правового режиму визначає об'єкти права, які мають загальне значення для безпеки людини, суспільства і держави. Такі об'єкти цілком справедливо відносяться до сфери публічного права і конкретизуються у праві національної безпеки, у правових стратегічних комунікаціях сфери національної безпеки. Всезагальне значення для безпеки людини, суспільства і держави мають національні інтереси, що передбачає Конституція, відповідні положення знаходять своє підтвердження у законодавчих актах, та у подальшому – у практиці діяльності щодо забезпечення національної безпеки, у тому числі – у практиці міжнародних відносин.

Теорія інтересів у праві, попри її доктринальне значення, дає необхідний матеріал для практики, для застосування у вирішенні спорів, конфліктів за участі різних суб'єктів. З огляду на це важливими є відомі висновки Конституційного Суду України при вирішенні справи № 1-10/2004 про

¹ Pound, R. (1959). *Jurisprudence. Part I. Jurisprudence*. St. Paul, Minn.: West Publishing Co.

охоронюваний законом інтерес, що викладені у рішенні № 18-рп/2004 від 1 грудня 2004 року¹. У рішенні Конституційного Суду України зазначено, що поняття «інтерес» у юридичних актах розглядається у широкому і вузькому значеннях, як самостійний об'єкт правовідносин, реалізація якого задовольняється чи блокується нормативними засобами та, зрештою, здійснено інтерпретацію цього поняття у вузькому значенні. Незважаючи на важливість вказаного рішення Конституційного Суду України для практики правозастосування у правовідносинах, яких це рішення стосується, важливі аспекти, що належать до правової природи інтересу загалом та охоронюваного законом інтересу, зокрема, залишилися невирішеними.

У юридичній науці ми знаходимо різні позиції стосовно проблеми інтересу у праві, а звідси – законних інтересів, охоронюваних законом інтересів. Проте найбільш переконливою є доктринальна позиція щодо сутності інтересу у праві Рудольфа фон Єринга. У своїй роботі «Інтерес і право», Р. Єринг звернув увагу на те, що саме по собі обмеження не знаходить захисту у праві, воно потребує виправдання і пояснення в інтересах іншого. У цьому полягає момент мети у праві, що є необхідним для будь-якого права у його суб'єктивному значенні, яке за своїм визначенням є інтересами, захищеними правом². Отже, інтерес однієї особи або індивідуальний інтерес може бути об'єктом захисту права лише за умови існування протилежного інтересу (інтересів) іншої особи, тобто у випадку коли виникає конкуренція інтересу або інтересів двох чи більше осіб, або ж коли такі інтереси співпадають і стає необхідним їх розподіл або розмежування стосовно кожної особи. Найбільш виразною є ситуація протиставлення, конфлікту інтересів індивідуальних або колективних суб'єктів, коли виникає спір навколо інтересів осіб або ж коли стає актуальною ситуація визнання, захисту інтересу. В усіх інших випадках право залишається байдужим до інтересу, оскільки немає необхідності його захисту саме правом. Більш того, інтерес у праві існує як потреба, що залежить від конкретних умов існування особи, суб'єкта права. Р.Єринг у зв'язку з цим справедливо зауважує: «Інтерес у його суб'єктивному значенні вказує на залежність у житті. Підстава для мого інтересу до відомої речі або відносин полягає у тому, що я відчуваю у моєму існуванні і добробуті, у моєму задоволенні чи щасті від них свою залежність. Отже інтереси – це суть життєві потреби. Поняття життєвих потреб застосовується тут переважно у значенні відносному, що складає повноту життя для одного, тобто є умовами його добробуту, то для іншого немає жодного значення. Це стосується як окремих осіб, так і цілих народів, навіть одного і того ж народу на різних періодах його культури. З інтересами народу також змінюється його право, призначення якого полягає у тому, щоб охороняти непорушні життєві вимоги. Тому інтерес, як міра для права, є мірою непостійною, і хто намагається розглядати абстрактно питання інтересів, які потребують захисту у праві, той виявляє цілковите нерозуміння предмету, ніби в даному разі є можливим однакове для усіх часів і народів рішення»³. Зрозуміло, що в даному випадку йдеться не лише про конкретизацію інтересу чи інтересів по відношенню до суб'єктів права, але й про інтерес чи інтереси, що мають відповідати або ж повинні не суперечити соціальним, моральним основам права. Такими інтересами у сфері національної безпеки є національні інтереси, як виразники узагальнених, публічних, або ж таких, що з приватних відносин трансформувалися у публічну сферу, набувши приватно-публічних ознак. За будь-яких обставин протиправні індивідуальні, корпоративні, суспільні, державні інтереси не можуть породжувати суб'єктивного права, не можуть бути об'єктом захисту права. Натомість, такі інтереси за умови їхньої реалізації у тих чи інших діях, виявлення у протиправній бездіяльності тощо можуть переслідуватися правом.

З огляду на це, інтереси у праві науковцями розглядаються як законні інтереси або ж охоронювані законом (правом) інтереси, правоохоронювані інтереси. Так, І.Я.Бабецька зазначає: «Поняття «правоохоронюваний інтерес», «законний інтерес», «охоронюваний законом інтерес» є одним із найбільш вживаних понять в сфері охорони та захисту прав і свобод та включає в себе ті ж права та свободи людини і громадянина як одну із його складових. На наш погляд, ми можемо

¹ Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 50 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення окремих положень частини першої статті 4 Цивільного процесуального кодексу України (справа про охоронюваний законом інтерес) № 18-рп/2004 від 01.12.2004 року. *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>>.

² Иеринг, Рудольф (1880). *Интерес и право*. Ярославль: типография Губернской земской управы. <<http://hdl.handle.net/11701/16053>>.

³ Иеринг, Рудольф (1880). *Интерес и право*. Ярославль: типография Губернской земской управы, 83. <<http://hdl.handle.net/11701/16053>>.

розглядати права і свободи як різновиди інтересу, які визначені у Конституції України та здійснення яких забезпечуються нормативно-правовими актами¹. Власне, таке розуміння правового змісту інтересу надає можливість певною мірою уніфікувати термінологію, зняти дискусійні питання навколо поняття інтересів, проте узагальнення, яке стає наслідком цього, негативно позначається на визначенні особливостей нормативно-правової природи не лише інтересу, але й прав і свобод, які закріплені та містяться у положеннях Конституції, у законодавстві.

Застосування інтегративного підходу дало змогу Л.І.Заморській стверджувати, що інтерес не лише відображається у праві, коли окремі його елементи дійсно закріплюються у відображеному вигляді, але і те, що він є присутнім «безпосередньо» і є присутнім саме в нормі права, де відображається найважливішим елементом – правилом поведінки в диспозиції норми². Однак, розуміючи, що нормативні приписи, як правило, не розкривають безпосередньо зміст інтересу, Л.І.Заморська змушена зауважити про «закодованість» такого змісту. Ось чому у даному випадку інтерес у нормах права набуває очевидного характеру невизначеності, з чим складно погодитися.

У дослідженні проблеми законних інтересів В.В.Субочев на основі проведеного ним достатньо ретельного аналізу дійшов висновку про те, що сутність феномену «законні інтереси» полягає у діалектичному характері взаємодії різного рівня інтересів – особистості, суспільства і держави, які не можуть бути повністю регламентованими, відображеними та закріпленними у нормах права³. Ми, дійсно, можемо стверджувати про те, що сутність законних інтересів, або ж інтересів у праві розкривається через взаємодію особистих, суспільних і державних інтересів. Проте сутність законних інтересів не може пов'язуватися з їхнім регламентуванням у нормах права, оскільки це є більшою мірою питанням юридичної техніки у складному процесі правотворчості. Сутність законних інтересів, як загалом інтересів у праві, і це очевидно, полягає у їхній здатності, як прагнення до певної цінності, реалізовуватися у праві, у нормах, правилах поведінки. Інтереси реалізуються у праві не лише внаслідок визнаного у суспільстві правотворчого процесу, але й внаслідок більшою мірою нелінійних процесів, коли синергія соціального і морально-етичного походження співпадає та узгоджується для утворення норми права і у подальшому затверджується у такій нормі. Водночас рефлексія права відбувається через рефлексію інтересів, через усвідомлення потреби, яка з необхідністю має захищатися і забезпечуватися правом. Важливо, що визнані та узгоджені у соціальному бутті інтереси особистості, суспільства і держави обов'язково стають предметом захисту права, перетворюються у норми, у суб'єктивні права та юридичні обов'язки. Натомість довільна, не обґрунтована соціальним запитом і морально-етичними вимогами реалізація інтересів у праві є або ж неможливою, або ж такою, що не знаходить свого легітимного підтвердження і призводить до дефектів права.

Отже, національні інтереси, як охоронювані правом інтереси стають об'єктами права внаслідок складного процесу саморегуляції, через перевірку на їхню соціальну необхідність і морально-етичну обґрунтованість. Національні інтереси виникають та існують виключно як об'єкти права, що потребують відповідного визнання і захисту. Таке правове визнання і захист національні інтереси отримують у праві національної безпеки.

Правові стратегічні комунікації у сфері національної безпеки відбуваються, насамперед, на основі інтересів, які зорієнтовані на право, захищаються правом або ж забезпечуються правом. Тут можливим є заперечення – соціальні комунікації, що мають характер конфлікту, містять в основі таких конфліктів протиправний інтерес. Проте у соціальному конфлікті завжди виявляється правомірний інтерес, який визнається і захищається правом, а відтак, саме у цьому полягає вирішення конфлікту, забезпечення правового компромісу.

Національні інтереси як об'єкти правових стратегічних комунікацій у сфері національної безпеки є завжди публічними законними інтересами або ж, що найбільше відповідає сутності, охоронюваними законом інтересами.

У правових стратегічних комунікаціях національні інтереси формуються за рахунок життєво важливих для людини і суспільства матеріальних, духовних та інтелектуальних потреб, які

¹ Бабецька, І.Я. (2016). Законний інтерес та охоронюваний законом інтерес як різновиди інтересу у цивільному праві України. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету прав імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право*, 2(14), 160.

² Заморська, Л.І. (2015). Правовий інтерес у змісті норми права: інтегративний підхід. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*, 5, 12.

³ Субочев, В.В. (2008). *Законные интересы*. Москва: Норма, 89.

дозволяють забезпечити безпекове існування і розвиток як суспільства, так і окремих соціальних утворень, утворити безпечні умови життєдіяльності людини. Правовий режим національної безпеки визначає сутність правових стратегічних комунікацій, предметну область з певними об'єктами, якими є національні інтереси, мету правового регулювання, впливає на формування національних інтересів із застосування відповідного імперативного метода правового регулювання.

Національні інтереси є основою та водночас необхідною соціальною інфраструктурою безпеки життєдіяльності людини з її життєвими потребними установками щодо власного і спільного з іншими існування у соціумі. Проте національні інтереси більш виразно виявляються у публічних відносинах, затверджують загальні, спільні соціальні потреби і прагнення, які є предметом уваги держави, забезпечуються діяльністю усього механізму держави.

У свою чергу національні інтереси засновуються на національних цінностях – тих властивостях соціальних явищ і предметів, які утворюють спільні соціальні потреби індивідів, колективних суб'єктів, суспільства держави. Аксиологічна природа національних інтересів має певний темпоральний характер, завжди відповідає реальному стану формування і розвитку суспільства, його антропологічному центру, яким безумовно є людина. Адже цінності засвідчують переконання і переваги, які не мають виключно емпіричної основи, вони є певними неподільними (вихідними) даностями, які емоційно та інтелектуально сприймаються суб'єктами та спонукають до збереження, володіння ними та до здійснення діяльності на їхній основі, позаяк є різноманітними благами¹.

Серед нескінченності ціннісного порядку цінності безпеки не мають певної черговості, є завжди пріоритетними. Цінностям безпеки протистоїть інша сфера, де за певних обставин, коли ігноруються цінності безпеки, стає відсутнім життя людини, перестає існувати суспільство і держава, і, зрештою, втрачається здатність і можливість рефлексії права та усіх його цінностей.

Національні інтереси охоплюють інтереси людини (індивіда), суспільства і держави та засновані на національних цінностях, які умовно також можна розподілити на цінності індивіда, суспільства, держави. Національні інтереси передбачають досягнення певних, визначених для кожного суспільства, для кожної нації цілей суспільного існування і розвитку. Взаємопов'язаність національних інтересів, національних цінностей і національних цілей у сфері національної безпеки є діалектичною та відображається у взаємозалежності індивідуальних, суспільних і державних цінностей, інтересів.

За таких обставин об'єктами правових стратегічних комунікацій у сфері національної безпеки є визначені правовим режимом цієї галузі права матеріальні і нематеріальні блага, які відповідають аксіологічному виміру безпеки існування і розвитку людини, суспільства, держави. Очевидно, що саме з урахуванням цієї аксіологічної формули у ст.1 Закону України «Про національну безпеку» національні інтереси визначаються як життєво важливі матеріальні, інтелектуальні і духовні цінності Українського народу як носія суверенітету і єдиного джерела влади в Україні, визначальні потреби суспільства і держави, реалізація яких гарантує державний суверенітет України та її прогресивний розвиток².

Законодавець наближує національні інтереси і національні цінності настільки, що фактично втрачається формальна відмінність у їхньому змісті. У контексті теорії національної безпеки така постановка питання є виправданою, проте слід все ж виходити з відмінностей національних інтересів і національних цінностей. Аксиологія стверджує про те, що цінності є явищами матеріального та ідеального походження, які мають виключне значення для людини, формують смисл людського життя. Цінності розглядають як матеріальні, так і нематеріальні, як ті, що мають конкретний вимір та оцінку, і ті, що у такому вимірі залежать від етичної, естетичної оцінки. Предмети і явища матеріального світу і нематеріального з позицій їх оцінки характеризуються певною цінністю, яка є їхньою властивістю. Водночас інтерес – це реальна потреба у задоволенні ціннісних спонукань, бажань, це – напрям усвідомленої поведінки як людини, так і соціальних суб'єктів на основі обраних ціннісних орієнтирів.

Матеріальні, інтелектуальні, духовні цінності завжди передують інтересам, цінності людського, суспільного існування завжди є соціальними цінностями, визначаються умовами соціального буття і є різними по відношенню до різних сфер соціального існування. Серед основних цінностей, які визначають соціальне буття, є життя людини та безпека її життєдіяльності, звідси – безпека

¹ Данильян, О.Г. (ред.) (2009). *Філософія права*: конспект лекцій. Харків: Право, 137.

² *Закон про національну безпеку України 2018* (Верховна Рада України). *Офіційний веб-сайт Верховної Ради України*. <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>>.

суспільства та усіх соціальних утворень, у тому числі безпека політичної організації суспільства, тобто держави.

Відтак національні цінності визначають національні інтереси, які є об'єктами правових комунікацій у сфері національної безпеки. Такі об'єкти для національної безпеки є важливими за визначенням, проте можливо виокремити національні інтереси, які мають більше або ж основоположне значення для забезпечення національної безпеки. Ґрунтовні висновки з цього приводу Г.П.Ситника є логічно вивіреними та завершеними. Вчений зазначає, що найвищий (високий) ступінь важливості мають національні інтереси України, пов'язані зі збереженням (захистом) та подальшим розвитком національних цінностей, девальвація та втрата яких ставить під загрозу фізичне і духовне існування народу, призводить до руйнації державного утворення. Такими національними інтересами розглядаються інтереси виживання, тобто йдеться про збитки (шкоду) для національної безпеки, які є недопустимими, а тому територіальна цілісність, державний суверенітет, добробут населення, основи демократії – саме ті інтереси, які мають на увазі¹.

Звернемося до результатів соціологічних досліджень, які проведені у контексті європейських прагнень українського суспільства, та є можливими для використання для цілей цього дослідження². Відповідно до оприлюднених відомостей про результати вказаних досліджень найбільшою цінністю із запропонованого переліку для респондентів є "мир" (56,6%), "цінність людського життя" (42,7%) та "права людини" (33,3%). Найменші показники здобули цінності "повага до інших культур" (5,4%) та "толерантність" (9%). Дещо по-іншому виглядає сприйняття респондентами системи цінностей європейців. Вони вважають, що першочерговими цінностями жителів європейських країн є "демократія" (34,7%), "верховенство права" (28,9%) та "права людини" (28,1%). Найменш важливою, на їхню думку, для європейців є "солідарність, підтримка ближнього" (8,1%). Водночас, щорічні дослідження у рамках проекту "Євробарометру" свідчать про те, що самі європейці відносять до головних цінностей саме "мир" (2014 р. – 44%, 2015 р. – 45%), "права людини" (2014-2015 рр. – 40%) та "повагу до людського життя" (2014 р. – 34%, 2015 р. – 35%). Рідше за інші цінності європейці обирали "релігію" (2014 р. – 6%, 2015 р. – 5%) та самореалізацію р. – 9%). Приведені дані засвідчують важливість забезпечення тих цінностей, які загалом утворюють безпекові умови життєдіяльності людини, її добробут, успішне існування і розвиток суспільства³. Водночас стає зрозумілим, що вказані, а також інші важливі цінності, сформовані на їхній основі національні інтереси не можуть бути досягнутими за умов існування реальних загроз національній безпеці, що фактично визнано під час емпіричних соціологічних досліджень. З огляду на це, вказані у частині 3 ст. 3 Закону України «Про національну безпеку» фундаментальні національні інтереси, якими є: 1) державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України; 2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення; 3) інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами⁴, кореспондують з найважливішими для забезпечення національної безпеки національними цінностями і полягають, за умов їхньої реалізації, у реальному забезпеченні національної безпеки.

Національні інтереси відповідно до потреб людини, суспільства, держави виступають об'єктами права національної безпеки у різних сферах соціального буття. Відтак національні інтереси можливо розподілити на групи, які визначаються відповідними соціальними сферами (національні інтереси в економічній, гуманітарній, екологічній, військовій, правовій тощо сферах).

Найважливішими є національні інтереси, які стосуються життя людини. Життя людини у соціальному просторі, її фізичне існування і добробут стають основним об'єктом права

¹ Ситник, Г.П. (2010). Концептуальні засади забезпечення національної безпеки України: навчальний посібник: у 3 ч. Ч. 3: *Державна політика та основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки*. Київ: НАДУ, 159.

² Див. Європейські цінності які саме захоплюють нас найбільше. <<https://zaholovok.com.ua/jevropeiski-tsinnosti-yaki-same-zakhoplyuyut-nas-naibilshe>>.

³ Див. Європейські цінності які саме захоплюють нас найбільше. <<https://zaholovok.com.ua/jevropeiski-tsinnosti-yaki-same-zakhoplyuyut-nas-naibilshe>>.

⁴ Закон про національну безпеку України 2018 (Верховна Рада України). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>>.

національної безпеки. Саме тому людиноцентризм права найбільш повно розкривається у праві національної безпеки. Інші групи національних інтересів стосуються просторових умов життєдіяльності людини і суспільства, коли суверенітет і територіальна цілісність держави трансформуються через можливість реалізації життєво важливих потреб людини у певному просторі її перебування. З цим пов'язується екологічна і гуманітарні складові життєдіяльності людини і суспільства, економічні умови існування, які визначають здатність реалізувати необхідні для життя потреби. Відсутність воєнних загроз для життєдіяльності людини або ж успішне подолання таких загроз, інформаційна безпека у можливості комунікацій як всередині суспільства і держави, так і за її межами є важливими національними інтересами, що потребують відповідного визнання і охорони. Об'єкти права національної безпеки, сформовані як національні інтереси у правових комунікаціях сфери національної безпеки, є визначальними, базовими для змісту правових комунікацій у суспільстві загалом. Захищеність національних інтересів правом дає можливість їхньої реалізації та розвитку у правових відносинах різної галузевої належності у межах національної системи права, де національні інтереси знаходять свою конкретизацію і реальне виявлення.

Висновок. Об'єкти правових стратегічних комунікацій національної безпеки відображають особливості правового режиму права національної безпеки. Об'єктами правових стратегічних комунікацій національної безпеки є національні інтереси – узагальнені прагнення, потреби людини, суспільства, держави, реалізація яких є необхідною і достатньою для безпеки життєдіяльності і добробуту, людини, для сталого демократичного розвитку держави та суспільства. Об'єкти правових стратегічних комунікацій національної безпеки затверджують основу для існування і розвитку об'єктів інших галузей національної системи права, є базовими для правових комунікацій у суспільстві та утворюють необхідні умови для їхньої взаємодії у межах міжнародної правової системи.

References:

1. Babetska, I.Ia. (2016). Zakonnyi interes ta okhoroniuvanyi zakonom interes yak riznovydy interesu u tsyvilnomu pravi Ukrainy [Legal interest and law-protected interest as varieties of interest in civil law of Ukraine]. *Naukovo-informatsiyni visnyk Ivano-Frankivskoho universytetu prav imeni Korolia Danyla Halytskoho: Zhurnal. Seriya Pravo* [The Scientific and Information Bulletin of Ivano-Frankivsk University of King Danylo Halytskyi: Journal. The Right Series], no. 2(14), 160. [in Ukrainian].
2. Danil'jan, O.G. (red.) (2009). *Filosofija prava: konspekt lekcij* [Philosophy of Law: lecture notes]. Kharkiv: Pravo. [in Russian].
3. *Yevropeiski tsinnosti yaki same zakhopliuiut nas naibilshe* [European values what we admire most]. <<https://zaholovok.com.ua/jevropeiski-tsinnosti-yaki-same-zakhoplyuyut-nas-naibilshe>>. [in Ukrainian].
4. *Zakon pro natsionalnu bezpeku Ukrainy 2018* [Law on National Security of Ukraine] (Verkhovna Rada Ukrainy) [Verkhovna Rada of Ukraine]. *Ofitsiyni veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>>. [in Ukrainian].
5. Zamorska, L.I. (2015). Pravovyi interes u zmisti normy prava: intehratyvnyi pidkhid [Legal interest in the content of the rule of law: An integrative approach]. *Visnyk Pivdennoho rehionalnoho tsentru Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy* [Bulletin of the Southern Regional Center of the National Academy of Law Sciences of Ukraine], no. 5, 12. [in Ukrainian].
6. Iering, Rudol'f (1880). *Interes i pravo* [Interest and law]. Jaroslavl': tipografija Gubernskoj zemskoj upravly. <<http://hdl.handle.net/11701/16053>>. [in Russian].
7. *Rishennia Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiynym podanniam 50 narodnykh deputativ Ukrainy shchodo ofitsiynoho tlumachennia okremykh polozhen chastyiny pershoi statyi 4 Tsyvilnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy (sprava pro okhoroniuvanyi zakonom interes) № 18-rp/2004 vid 01.12.2004 roku* [Decision of the Constitutional Court of Ukraine in the case on the constitutional submission of the 50 Peoples Deputies of Ukraine on the official interpretation of certain provisions of the first part of Article 4 of the Civil Procedure Code of Ukraine (case on protected by law interest) No. 18-rp / 2004 of 01.12.2004]. *Ofitsiyni veb-sait Verkhovnoi Rady Ukrainy* [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v018p710-04>>. [in Ukrainian].
8. Sytnyk, H.P. (2010). *Kontseptualni zasady zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy: navchalnyi posibnyk: u 3 ch.* [Conceptual principles of national security of Ukraine: a manual: in 3 parts] *Ch. 3: Derzhavna polityka ta osnovy stratehichnoho planuvannia zabezpechennia natsionalnoi bezpeky* [Part 3: State Policy and Fundamentals of Strategic Planning for National Security]. Kyiv: NADU. [in Ukrainian].
9. Subochev, V.V. (2008). *Zakonnye interesy* [Legitimate interests]. Moscow: Norma. [in Russian].
10. Pound, R. (1959). *Jurisprudence. Part I. Jurisprudence*. St. Paul, Minn.: West Publishing Co. [in English].